

Тема 4.10

Як і для чого створюються і діють дитячі й молодіжні громадські об'єднання

Ця тема розкриває ключові поняття: свобода асоціацій, дитячі й молодіжні об'єднання і рухи та обґрунтовує важливість створення дитячих і молодіжних громадських організацій для розвитку громадянського суспільства.

Ключові здобутки
у вивченні теми

3D

Думаємо, аналізуючи діяльність молодіжних та дитячих громадських рухів в Україні.

Дбаємо про дотримання правових механізмів створення дитячих та молодіжних громадських організацій.

Діємо, створюючи дитячі громадські організації.

«Пласт» дав мені хороші навички роботи в команді, зокрема, навчив створювати команду з різних людей. Є лідери, що займаються організаційними завданнями, а є інші учасники, яким до вподоби зосереджуватись на виконанні завдань у своїй професійній сфері.

Важко створити цілісну команду, яка буде рухатися в одному напрямку і досягати спільних цілей, а «Пласт» допомагає робити це на практичних справах, інколи — в екстремальних умовах.

У житті це дуже важливо. Пластунів можна побачити у багатьох ініціативах, проектах. Ти дивишся в їхні очі й розумієш, що, незважаючи на ситуацію в країні, ці люди рухаються вперед і творять зміни.

Іван Чайка, пластун, магістр права Харківського національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого, студент Школи права Університету Нью-Гемпшира (США)

Обговорюємо

- Чи чули ви що-небудь про «Пласт»?
- Ознайомтеся з думкою Івана Чайки про «Пласт».
- Що, на думку автора, дає «Пласт» людині?
- Які інші дитячі та молодіжні організації в Україні ви знаєте?

Модуль 1

Дитячі й молодіжні об'єднання і рухи в Україні

■ **Асоціація** — це об'єднання, спілка, організація певних осіб для досягнення своїх інтересів і цілей.

■ **Свобода асоціацій** — одне з прав людини, яке регулює свободу вступати чи не вступати в організації, а також виходити з них.

Нині в усіх регіонах нашої держави функціонують різноманітні громадські дитячі та молодіжні організації, які з кожним роком збільшують вплив на виховання та соціальне становлення дітей, підлітків, молоді. Відповідно, зростає й інтерес до таких організацій. Отже, поговоримо детальніше про те, на яких підставах вони створюються, як побудовані та діють.

Наше право об'єднуватися в організації називається **свободою асоціацій**. У 1998 р. було прийнято **Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації»**. Він визначає особливості організаційних і правових засад утворення та діяльності молодіжних і дитячих громадських організацій та державні гарантії забезпечення їхньої діяльності.

Закон України про молодіжні дитячі і громадські організації

Стаття 2. Молодіжні громадські організації — об'єднання громадян віком від 14 до 35 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на задоволення та захист своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших спільних інтересів.

Дитячі громадські організації — об'єднання громадян віком від 6 до 18 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на реалізацію та захист своїх прав і свобод, творчих здібностей, задоволення власних інтересів, які не суперечать законодавству, та соціальне становлення як повноправних членів суспільства.

Стаття 3. Молодіжні та дитячі громадські організації утворюються і діють на засадах добровільності, рівноправності їхніх членів, самоврядування, законності та гласності.

Досліджуємо і обговорюємо

■ Прочитайте витяги із Закону України «Про молодіжні та дитячі громадські організації».

■ З якого віку дозволяється вступати до дитячих та молодіжних організацій?

■ На яких засадах утворюються і діють дитячі та молодіжні організації?

У сучасній Україні діють численні дитячі та молодіжні організації. Ознайомтеся із окремими прикладами їхньої діяльності.

Європейський молодіжний парламент, жовтень 2017, <https://eyp.org/thinking-of-joining-the-network/>

Розділ 4.9 Як живе та урядується шкільна громада

Козачата (Джурята)

Рух дитячих громадських організацій, заснований на козацьких традиціях та вихованні патріотизму і національної свідомості. До козачат приймають учнів середнього шкільного віку, в молодшій школі аналогом козачат нерідко є барвінчата. Мета — залучити дітей та підлітків до занять фізкультурою та спортом, вивчення історії України та козацтва, виховання любові до Батьківщини, доброї волі, віротерпимості, поваги до національно-культурних традицій, патріотичного виховання.

Національна організація скаутів України (НОСУ)

Сформована 2007 року всеукраїнська громадська організація, що представляє Україну у Всесвітній організації скаутського руху. Головними напрямками діяльності є: вивчення і відродження кращих традицій українських національно-патріотичних, молодіжних, дитячих товариств та організацій; виховання на ідеях свободи, рівності, національної та особистої гідності, шанування родинних зв'язків, працелюбності, взаємодопомоги й самодисципліни; виховання національної самосвідомості на засадах християнських чеснот.

Асоціація гайдів України

Асоціація гайдів України (англ. *Association of Ukrainian Guides*) є всеукраїнською дитячою скаутською громадською організацією, мету якої становить сприяння розвитку та формуванню соціально-зрілої жіночої особистості в її власних інтересах та в інтересах держави. АГУ було зареєстровано в Україні у 1996 р., а у 1999 р. АГУ стала асоціативним членом Всесвітньої асоціації дівчат-гайдів та дівчат-скаутів (WAGGGS).

Всеукраїнська дитяча спілка «Екологічна варта»

Екологічну свідомість у молоді намагаються формувати такі організації, як Всеукраїнська дитяча спілка «Екологічна варта», Українська молодіжна екологічна ліга та інші організації. Головним завданням є сприяння у формуванні екологічної свідомості через пропагування знань про стан довкілля, підвищення рівня екологічної освіти та культури громадян.

Існують також міжнародні молодіжні організації, до участі в яких активно залучається українська молодь.

Європейський молодіжний парламент

The European Youth Parliament / Європейський молодіжний парламент. Це політично і релігійно незалежна, некомерційна організація, яка заохочує європейську молодь активно сприяти громадянському і культурному взаємопорозумінню.

Спілка української молоді (СУМ)

Громадська організація, яка об'єднує українську молодь на добровільних засадах у різних країнах світу. Сьогодні СУМ — це багатотисячна спільнота, яка діє не лише в Україні, але й в українській діаспорі Австралії, Аргентини, Бельгії, Великої Британії, Канади, Франції, Німеччини, США.

Модуль 2

Як створити молодіжну громадську організацію

Порядок створення та реєстрації дитячих і молодіжних громадських організацій регулюється Законами України *«Про громадські організації»* і *«Про основні засади молодіжної політики»*.

Засновниками/засновницями молодіжних та дитячих громадських організацій можуть бути громадяни/громадянки України, які досягнули **14-річного віку**.

Особи старшого віку можуть бути членами/членками молодіжних чи дитячих громадських організацій за умови, якщо їхня кількість у цих організаціях **не перевищує 10 % від загальної кількості членів/членок**.

Громадська організація може бути утворена **за місцем проживання** (будь-який мікрорайон або кілька мікрорайонів міста), **за місцем навчання** (заклади освіти, де діяльність громадської організації здійснюється в позаурочний час).

Громадянська реклама

Засновниками/засновницями молодіжних та дитячих громадських організацій можуть бути громадяни/громадянки України, які досягнули 14-річного віку

Які етапи треба пройти, щоб створити та зареєструвати дитячу чи молодіжну громадську організацію у своїй школі?

- Для створення дитячої або молодіжної громадської організації, **створюється ініціативна група** відповідно дітей, підлітків та молоді, які вирішили створити свою організацію за певними інтересами. В ініціативну групу зі створення дитячої громадської організації можуть входити і дорослі. Для ініціативної групи досить 5–7 осіб.
- Завдання ініціативної групи — **розробити проект статуту організації та оголосити про проведення загальних (установчих) зборів**, на яких планується заснувати дитячу чи молодіжну громадську організацію. Оголошення про проведення загальних зборів можна розмістити в друкованих засобах масової інформації, на Інтернет-сторінках тощо.
- **Проведення загальних (установчих) зборів.** В загальних зборах беруть участь всі діти та дорослі, які виявили бажання та зацікавленість в створенні дитячої чи молодіжної громадської організації. Під час реєстрації відповідальні члени/членкині ініціативної групи ведуть облік учасників/учасниць зборів із зазначенням їхньої дати народження, місця проживання, паспортних даних (або свідоцтва про народження). Порядок денний загальних зборів передбачає розгляд таких питань.
 1. Про утворення громадської організації та затвердження її статуту.
 2. Вибори керівних органів, голови, заступника/заступниці, секретаря.
 3. Вибори ревізійної комісії.
 4. Після проведення загальних (установчих) зборів, має відбутися легалізація громадської організації або **легалізації** Громадської

Розділ 4.9 Як живе та урядується шкільна громада

Громадянська активність

організації — шляхом державної реєстрації.

- Прочитайте матеріали *Модуля 2*. Ознайомтесь з прикладами наявних в Україні дитячих та молодіжних організацій, порядком їх утворення.
- Потренуйтеся у роботі над створенням молодіжної громадської організації.
- Умовно визначимо, що наша організація буде мати назву **«Відповідальні громадяни/громадянки»**. Її мета і завдання — «Сприяти залученню молоді до активної громадянської дії».
- Попрацюємо над змістом статуту.
- Для цього об'єднайтеся в групи. Приготуйте 4 великих аркуші паперу і фломастери різного кольору.
- Напишіть на цих аркушах такі заголовки до різних частин Статуту організації.
 1. Напрямки діяльності організації. Чим конкретно вона займатиметься?
 2. Права членів/членкинь організації.
 3. Обов'язки членів/членкинь організації.
 4. Правила, за яким буде здійснюватися управління організацією. Хто і як буде керувати нею?
- Аркуші закріпіть на стіні чи дошці.

Групи по черзі записують свої пропозиції на цих аркушах щодо наповнення частин статуту. Кожна наступна група ознайомлюється із записом попередників і дописує свої ідеї. Кожна група презентує інформацію з того аркуша, біля якого вона розпочала свою роботу. Таким чином, всі учні/учениці в класі візьмуть участь в роботі з формування статуту організації.

*Фото: Христина Музичук,
Асоціація «Нова Доба»*

Застосуйте набуті знання і досвід

- Дізнайтеся, які громадські організації існують у вашому місті, селищі, мікрорайоні, школі.
- Відвідайте декілька громадських організацій, щоб дізнатися про те, як вони працюють, і мати можливість поспілкуватися з їхніми представниками/представницями.
- Запросіть громадських діячів / діячок до класу. Як правило, громадські організації охоче йдуть на такі зустрічі й гостинно запрошують до себе.